

Straffe school!

welke straffen zijn er

wat kan en wat kan niet?

Wat zijn jouw rechten
als leerling?

Er bestaan heel veel soorten straffen of maatregelen of sancties. Van straf, straffer tot strafst, ligt eraan wat je hebt uitgespookt.

Het schoolreglement bevat de belangrijkste leefregels en afspraken die elke leerling moet respecteren. Doe je dat niet, dan riskeer je straf. De school beslist maar moet zich ook aan een aantal spelregels houden. Zo is er bijvoorbeeld het Decreet Rechtspositie van de Leerling en het Kinderrechtenverdrag die bepalen wat jouw rechten zijn. (een decreet = een Vlaamse wet)

Jij hebt recht op onderwijs. Onderwijs moet zorgen voor het ontplooiën van je persoonlijkheid, je talenten en mogelijkheden. Ook als je extra aandacht nodig hebt, of als je bijvoorbeeld een beperking hebt. Alle kinderen en jongeren moeten dezelfde kansen krijgen. *artikel 29 van het Kinderrechtenverdrag*

De school moet jou met respect behandelen. Straffen op school mogen je waardigheid niet aantasten. Een straf mag dus niet uitermate streng zijn. En vernederingen en geweld kunnen niet. *artikel 28 van het Kinderrechtenverdrag + Decreet Rechtspositie van de Leerling, 2014*

De school heeft ook de belangrijke taak jou je rechten te leren kennen. En je verantwoordelijkheden, en respect voor elkaar.

Andere belangrijke regels uit het Kinderrechtenverdrag:

- Discriminatie op school kan niet. *artikel 2*
- Bij elke beslissing moet de school heel goed nadenken over het 'belang' van de jongere. *artikel 3*

SUPERTIP
Jij hebt rechten. En ook verantwoordelijkheden. In groep hou je rekening met elkaar en respecteer je afspraken en regels. Ben je niet akkoord met de regels en afspraken en wil je ze graag veranderen? Heb je ideeën, een eigen gedacht? Geef ze door aan de leerlingenraad of beter nog, word zelf lid!

Wil je weten hoe dat werkt?

Vraag het aan andere jongeren via de Vlaamse Scholierenkoepel:
<http://www.scholierenkoepel.be/HulplijnLeerlingenraad>

- Jongeren hebben het recht om hun mening te geven op school en zich te verdedigen. *artikel 12*
- Daarom is het ook belangrijk dat je goed geïnformeerd bent. Dat is je recht op informatie. *artikel 13*
- De school moet je privacy respecteren. *artikel 16*
- Geweld, psychisch of fysiek, kan niet. *artikel 19*

Op de volgende pagina's lees je meer over de soorten straffen of maatregelen en welke regels en procedures gelden.

een procedure = stappenplan

- De school kan je onmiddellijk een maatregel geven. Dat is een ordemaatregel of een begeleidende maatregel. Er zijn wel regels maar er is geen tuchtprocedure. **Lees meer op p. 2**
- De school start een tuchtprocedure. De school onderzoekt dan of ze jou een zwaardere straf zullen geven.
 - De school kan beslissen jou 'preventief te schorsen', als ze vindt dat er onmiddellijk gevaar dreigt voor jou of iemand anders. Je mag niet in de klas in afwachting van het tuchtonderzoek. **Zie p. 3**
 - Tuchtmaatregelen zijn de zwaarste straffen die enkel gegeven worden na een tuchtprocedure: de tijdelijke en de definitieve uitsluiting. **Zie p. 4 en 5**

DE TUCHTPROCEDURE

Bij een tuchtprocedure onderzoekt de school of ze je de zwaarste straffen zullen geven. De school moet strikte regels volgen. Zo heb jij ook het recht jouw mening te geven.

De regels van de tuchtprocedure lees je op **pagina 6**.

Ordemaatregelen: = straffen **zonder** tuchtprocedure

- Waarschuwing, verwittiging of nota
- Gesprek, met of zonder ouders
- Werkopdracht, extra opdracht
- Schade betalen of herstellen als je iets stuk maakte
- Materiaal (bijvoorbeeld gsm) achterhouden
- Nablijven of vroeger komen, strafzaak of strafstudie
- Tijdelijke verwijdering uit de lessen, niet mogen meedoen aan buitenschoolse activiteiten

Wanneer? De school kan je een ordemaatregel geven als je de orde of de les stoort of de regels niet respecteert.

Begeleidende maatregelen: = geen straffen maar maatregelen **zonder** tuchtprocedure

- Volgkaart
- Begeleidings-, gedrags- of samenwerkingscontract
- Herstelgesprekken, herstelgericht groepsoverleg (hergo)
- Time-out

Wanneer? De school kan je een begeleidende maatregel geven als je regelmatig de orde verstoort of de regels overtreedt, en de 'gewone' straffen lijken niet te helpen. Begeleidende maatregelen moeten je helpen bij het corrigeren van je gedrag.

Regels en rechten

- Als je straf krijgt, mogen je studies niet of zo weinig mogelijk in gevaar komen.
- Geen zware straf voor iets kleins (= 'proportionaliteit').
- Als een kleine straf kan helpen mag de zwaardere straf niet gegeven worden (= 'subsidiariteit').
- Straffen mogen niet vernederend zijn. Geweld kan niet.
- Persoonlijke bezittingen zoals een gsm, mogen afgepakt worden als je de afspraken uit het schoolreglement niet respecteert. Aan het eind van de schooldag moet je ze zeker terugkrijgen.
- Niemand mag zonder jouw toestemming je spullen doorzoeken. Alleen de politie kan dat.
- De 'tijdelijk verwijdering' mag niet langer duren dan één lesdag.

Tips

- Ben je niet akkoord, zeg dan dat je graag ook jouw mening wil geven. Doe dat op een gepaste manier.
- Durf ook jouw fouten toe te geven.
- Een taak of karwei kan best iets te maken hebben met je foute gedrag (bv. je gooit met eten in de refter, jij mag de refter poetsen). Kom zelf ook met voorstellen.
- Krijg je een volgkaart, of een begeleidingscontract of een gedragscontract, vraag dan:
 - Zeer duidelijke en concrete afspraken.
 - Schrijf samen met de leerlingbegeleider en eventueel je ouders de afspraken op.
 - Vraag wanneer jullie er opnieuw over praten en hoelang de kaart of het contract geldig is.

Preventieve schorsing:
= geen straf maar een 'bewarende maatregel' **met** tuchtprocedure

Bij een preventieve schorsing, word je onmiddellijk geschorst. Je mag een tijdje niet naar de les in afwachting van de uitkomst van een tuchtonderzoek.

Wanneer? De school mag je enkel preventief schorsen omdat er onmiddellijk gevaar dreigt voor jezelf of iemand anders.

Regels en rechten

- Tijdens een preventieve schorsing mag je de lessen niet volgen. In het secundair onderwijs zijn dat maximaal 10 lesdagen, weekends niet inbegrepen. In het deeltijds beroepsonderwijs zijn dat 14 opeenvolgende dagen, weekends wel inbegrepen. De directeur kan dit één keer verlengen als het onderzoek nog niet klaar is door 'externe factoren'.
- De directeur bepaalt of je die dagen wel of niet op school aanwezig moet zijn (op school maar niet in de les). Of je ouders kunnen opvang vragen. De school is niet verplicht dit te voorzien.
- Er volgt een tuchtprocedure (zie p.6: 'De tuchtprocedure').
- Na de tuchtprocedure beslist de directie of er een tuchtmaatregel komt of niet.
- Er is geen beroepsprocedure tegen de preventieve schorsing mogelijk.
- Net zoals bij straffen zonder tuchtprocedure gelden deze regels:
 - Geen zware straf voor iets kleins (= proportionaliteit).
 - Als een kleine straf kan helpen mag de zwaardere straf niet gegeven worden (= 'subsidiariteit').
 - De school moet jou met respect behandelen. Vernederingen en geweld kunnen niet.
 - Niemand mag zonder jouw toestemming je spullen doorzoeken. Alleen de politie kan dat.

TIP

Maak afspraken over het bijwerken van je gemiste leerstof, en over het maken van taken en toetsen zodat je niet achterop geraakt. Dit kan thuis of in de opvang.

Tijdelijke uitsluiting: = tuchtmaatregel **na** tuchtprocedure

De tijdelijke uitsluiting is een van de zwaarste en dus uitzonderlijke tuchtmaatregel en kan enkel na een tuchtprocedure. Je mag een tijd de lessen niet volgen.

Wanneer? De school kan je tijdelijk uitsluiten wanneer jij dingen doet die gevaarlijk zijn voor jezelf of voor anderen. Of omdat je gedrag het bijna onmogelijk maakt om les te krijgen of omdat je de school serieus op het spel zet.

Regels en rechten

- Een tuchtprocedure kan leiden tot een tuchtmaatregel die je tijdelijk uitsluit. Er gelden strikte regels (zie p.6 'De tuchtprocedure').
- Beroepsprocedure: bij een tijdelijke uitsluiting is de school niet verplicht dit aan te bieden. Sommige scholen doen dat wel. Dan staat dit in het schoolreglement.
- Bij een 'tijdelijke uitsluiting' mag je een tijdje de lessen en activiteiten niet volgen. In het secundair onderwijs zijn dat maximaal 15 opeenvolgende lesdagen, zonder weekends. In het deeltijds beroepsonderwijs zijn dat maximaal 21 opeenvolgende dagen, weekends inbegrepen.
- De directeur bepaalt of je die dagen wel of niet op school aanwezig moet zijn (op school maar niet in de les). Of je ouders kunnen opvang vragen. De school is niet verplicht dit te voorzien.
- Een nieuwe tijdelijke uitsluiting kan alleen bij een nieuwe overtreding.
- Net zoals bij straffen zonder tuchtprocedure gelden deze regels:
 - Geen zware straf voor iets kleins (= 'proportionaliteit').
 - Als een kleine straf kan helpen mag de zwaardere straf niet gegeven worden (= 'subsidiariteit').
 - De school moet jou met respect behandelen. Vernederingen en geweld kunnen niet.
 - Niemand mag zonder jouw toestemming je spullen doorzoeken. Alleen de politie kan dat.

TIP

Maak afspraken over het bijwerken van je gemiste leerstof, en over het maken van taken en toetsen zodat je niet achterop geraakt. Dit kan thuis of in de opvang.

Definitieve uitsluiting: = tuchtmaatregel **na** tuchtprocedure

De definitieve uitsluiting is de allerzwaarste straf en kan enkel na een tuchtprocedure.

Wanneer? Deze maatregel mag enkel in zeer uitzonderlijke gevallen gebruikt worden. Vaak heb je eerder al een aantal andere straffen gehad. Wanneer je definitief uitgesloten wordt, ben je niet langer welkom op jouw school.

Regels en rechten

- Een tuchtprocedure kan leiden tot de tuchtmaatregel die je definitief uitsluit. Er gelden strikte regels. (zie p.6: 'De tuchtprocedure')
- De school is verplicht jou de mogelijkheid te geven om in 'beroep' te gaan (protest).
- Bij een 'definitieve uitsluiting' mag je niet langer op school blijven. Je school is verplicht om samen met het CLB op zoek te gaan naar een andere school. Ze moeten rekening houden met jouw studiekeuze, de afstand van school naar huis en het onderwijsnet. Jou een lijst meegeven van scholen is echt niet voldoende. Let op: als je pas eind juni, na je eindexamens, wordt uitgesloten, dan is het CLB niet verplicht een andere school te zoeken voor jou. Als je hulp wil, probeer het wel te vragen, maar het CLB is dus niet verplicht.
- Een andere school mag jou niet zomaar weigeren. Daar bestaan strikte regels voor. Als ze je toch weigeren, dan moeten ze jou dat schriftelijk uitleggen. Dat staat dan in een 'mededeling van een niet-gerealiseerde inschrijving'. Daarin staat waar je terecht kan voor hulp en informatie.
- Als je ouders het niet eens zijn met een 'niet gerealiseerde inschrijving', dan kunnen ze klacht indienen bij de Commissie inzake Leerlingenrechten.
- Je tuchtdossier mag niet naar je nieuwe school doorgestuurd worden. Je hebt het recht om te starten met een schone lei.
- Net zoals bij straffen zonder tuchtprocedure gelden deze regels:
 - Geen zware straf voor iets kleins (= proportionaliteit).
 - Als een kleine straf kan helpen mag de zwaardere straf niet gegeven worden (= 'subsidiariteit').
 - De school moet jou met respect behandelen. Vernederingen en geweld kunnen niet.
 - Niemand mag zonder jouw toestemming je spullen doorzoeken. Alleen de politie kan dat.

TIP

Als je school je uitsluit na de paasvakantie, vraag dan of ze eerst een andere school voor je kunnen vinden. Of vraag of je misschien eerst mag meedoen aan de examens vooraleer de school de tuchtprocedure opstart.

De tuchtprocedure

De school moet **bij een tuchtprocedure strikte regels** volgen en jouw rechten als leerling respecteren:

- Je krijgt een brief waarin staat:
 - wat er is gebeurd (de feiten)
 - dat de school denkt aan een 'tuchtmaatregel'
 - dat jij en je ouders het tuchtdossier mogen inkijken (recht op inzage)
 - dat jij en je ouders worden uitgenodigd op gesprek.
- De directie vraagt het advies van de klassenraad en CLB voorleer ze een beslissing neemt. Dit advies lees je ook in het tuchtdossier.
- Niemand mag zonder jouw toestemming je spullen doorzoeken. Alleen de politie kan dat.
- De school moet jou altijd met respect behandelen. Je onder druk zetten, vernederingen of geweld kunnen niet.
- Jij en je ouders hebben recht op inzage, toelichting en ook op een kopie van jouw tuchtdossier.
- Jij en je ouders hebben het recht 'gehoord' te worden. Dat betekent dat er een gesprek komt met de directeur. Tijdens dat gesprek mag jij jouw verhaal vertellen en je mening geven. Misschien kan je andere oplossingen voorstellen. Het is niet de bedoeling dat de directeur een monoloog houdt. Als je dat wil mag je ook een vertrouwenspersoon meevragen. Dat is iemand die je kan helpen bij dit gesprek.
- De directie moet jou de beslissing schriftelijk laten weten en uitleggen. Pas dan gaat de tuchtmaatregel in en moet je dus thuis blijven. Uitzondering is de preventieve schorsing. Je wordt dan onmiddellijk geschorst in afwachting van de uitkomst van een tuchtonderzoek. De school mag je enkel preventief schorsen als je een gevaar bent voor jezelf of anderen (zie p.3).

Meer info?

CLB - Centrum voor Leerlingenbegeleiding: Je kan er terecht met problemen of allerlei soorten vragen over school, maar ook persoonlijke zaken. In je schoolreglement staat wie de CLB-medewerker is binnen jouw school en wanneer en hoe je haar of hem kan spreken. Je kan het ook terugvinden op <http://www.ond.vlaanderen.be/clb/adressen>.

Op de website van de Vlaamse Scholierenkoepel vind je heel wat informatie over je rechten. En over de leerlingenraad. Surf naar www.scholierenkoepel.be

Dit document is gebaseerd op het dossier: "Straffe school: de grenzen van sanctioneren verkend", Kinderrechtencommissariaat, 2015.

Beroepsprocedure

- De beroepsprocedure geeft jou de mogelijkheid om officieel te protesteren tegen de beslissing van de tuchtmaatregel.
- Bij een tijdelijke uitsluiting is de school niet verplicht beroepsmogelijkheid aan te bieden. Bij een definitieve uitsluiting wel.
- Om een beroepsprocedure te starten, moeten jij en je ouders binnen een zeer korte termijn een aangetekende brief sturen. De precieze regels hiervoor lees je in het schoolreglement. In deze brief leg je uit waarom je beroep wil aantekenen, en zet je een datum en handtekening.
- De school stelt een beroepscommissie samen met mensen van de school en buiten de school.
- De beroepscommissie 'hoort' jou en je ouders. Dat betekent dat jij jouw verhaal mag doen en je mening mag geven.
- De commissie 'bevestigt' of 'vernietigt' daarna de tuchtmaatregel en laat jou dit schriftelijk weten.

TIPS BIJ DE TUCHTPROCEDURE

- Bekijk je dossier samen met je ouders. Zorg dat je voldoende tijd krijgt om dit gesprek voor te bereiden nadat je het dossier inkeek.
- De tuchtprocedure is heel belangrijk en biedt jou als leerling de mogelijkheid om jouw verhaal te doen. Ga dus zeker met je ouders mee op gesprek.
- Je mag jouw verhaal doen, jouw versie van de feiten. Tracht ook jouw fouten toe te geven en stel andere oplossingen voor.
- Vraag dat jouw verhaal ook in je tuchtdossier komt.

Wat als het misloopt?

Je hebt het gevoel dat je niet correct behandeld wordt. Je contacteerde de directie en het CLB, maar het probleem geraakt niet opgelost. Je zit vast... Contacteer dan de Klachtenlijn van het Kinderrechtencommissariaat:

www.kinderrechten.be
klachtenlijn@kinderrechten.be

0800 20 808

www.youtube.com/user/klachtenlijnKRC

Wil een school jou niet inschrijven zonder geldige reden: contacteer de Commissie inzake Leerlingenrechten: commissie.leerlingenrechten@vlaanderen.be, 02 553 88 75 (klachten secundair onderwijs).